

Gustav Fridolin: Tal på kommun- och landstingsdagarna 2016

Talare
Gustav Fridolin
Språkrör

Datum
14 november 2016

Plats
Sundsvall

1 Har ni varit på Torpa gård? Inte? Du kanske inte gillar folkrace. Kanske har du bara inte upptäckt tjusningen än. Torpa gård ligger ute på småvägarna i höjd med Borensberg i Östergötland.

5 En gång var det ett ganska vanligt spannmålsjordbruk. Nu är det inget som är vanligt. Nu är det folkrace och crosscart. Motorbana i nedlagda grustaget. Gården full av grävmaskiner, traktorer – och rallybilar.

10

Jag tänker på Torpa gård och jag tänker på samhällsbygget.

15

Samhällsbygget är mer än ett ord på en affisch eller namnet på regeringens budgetproposition. Det är mer än sträckningen för höghastighetstågen eller den planerade nya gröna stadsdelen.

Samhällsbygget är vi. Summan av det vi gör för varandra.

20

Sverige är ett rikt land. Rikare än vi någonsin varit.

25

Siffrorna pekar åt rätt håll. IMF berömmar svensk ekonomi. Fler människor får jobb. Ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 13 år. Det är inte bara statistik, det är människor som får ett jobb att gå till, makt över sitt liv, möjlighet att sträva efter sina drömmar. Rätt att bidra till det gemensamma.

Så är det vad du tänker när du pussar barnen hejdå inför skoldagen? Att det går bra för Sverige nu.

Nä. Siffror funkar inte så.

Oro däremot. Det finns inget starkare vapen än oro. Oro bryter igenom varje pansar.

35 Det heter att vi lever i en orolig tid. Populister rycker fram. När politiken inte förmår beskriva en annan och bättre värld, tycks de vinna som är bäst på att måla samtiden i mörka färger.

40 Sociologen Zygmunt Bauman har beskrivit oron som globaliseringens mänskliga konsekvens. I en globaliserad värld är krisen alltid nära. Vi görs alla medvetna om stora och svåra problem. Klimatfrågan, fattigdomen och flyktingkrisen – alla saknar dem de enkla skiljelinjer som tidigare sekels politik formats runt. Här finns inga tydliga fiender, inga lätta svar. Politiken kan tävla i att bygga murar mot dem som flyr, kriget i Syrien är ändå också här. Likadant i ekonomin. Ett styrelserum på Jungfruöarna är väldigt långt borta för de flesta
45 av oss. Men ett beslut där och plötsligt stängs en lönsam fabrik i Bjuv. Och den enskilde medarbetaren har inget att sätta emot.
Vad hjälper då beröm från valutafonden?

50 Världens befolkning är mer välutbildad, har tillgång till mer information, vet mer om sin omvärld men det spelar ingen roll när oron växer. Har man gett upp om att politiken kommer ge svar, kan man lika gärna lyssna på den som uttrycker sig enkelt som en TV-reklam. I flödet på mobilen sorteras redan vännerna utifrån vem som tycker mest som du. Reklamköparna vill att du ska få surf-tid utan störningar, sorterar bort invändningar. Är det så konstigt då, tänker
55 jag, att enkla lösningar är på modet igen?

Här börjar vårt jobb. Vi gröna är populismens naturliga motpol. Vi har bildats för att möta ett problem som kräver intellektuell förståelse. De flesta av oss känner inte konsekvenserna av klimatförändringarna eller förlusten av biologisk
60 mångfald in på skinnet. Men vi kan förstå det.

Vi känner också oro. Om tidigare politiska rörelser växt ur ilskan över sakers tillstånd eller viljan att värna privilegier så har den gröna rörelsen växt fram ur just oron över vad som är på väg att ske.

65 Men det är inte den som får oss att gå till fullmäktigemötet en gråslaskig novemberkväll. Oron driver oss inte att försöka förklara Miljöpartiets ställningstaganden för vännerna på jobbet, även när det känts svårt. Oron

70 plockar inte fram nämndhandlingarna när barnen gått och lagt sig.

Oro utan handling är en vindpust i en öken. Ingen märker den. Ingen bryr sig. Det är handlingen som består.

75 Socialpsykologen Mara Ojala har forskat i människors oro för klimathotet. Hon har kunnat konstatera att det inte är kunskapen om hotets omfattning som avgör hur oroliga vi är, utan vår förmåga att göra något av kunskapen. Människor som engagerar sig för förändring kan vara lika oroliga, men när vi ser vad som går att omvandlas oron till handling.

80 Engagemang gör skillnad. Föräldrar och lärare rensar sina barns förskolor från giftiga kemikalier. Gröna lösningar blir till företag. Elcykeln förändrar resan till jobbet. Fler äter mindre, och då bättre, kött. Konsumtion för konsumtionens skull är på väg att bli omodernt. Second hand värderas högre i skolkorridoren än
85 märkesplagget. Unga beskriver att det är viktigare att vara bra på något, gå sin egen väg, visa sin kunskap i dataspel, musik eller vad det är på youtube – än att köpa rätt grejer.

I politiken svarar vi och vi skapar förändring. Vi planerar för giftfria förskolor
90 och bygger cykelvägar. Sänker skatten på reparationer. Investerar i kulturskolan. Ställer krav på maten till skolan och äldreboendet.

Det här, är samhällsbygget.

95 Vi förändrar nu svensk miljöpolitik i grunden. Klimatklivet är sådant som laddstolpar, cykelvägar, biogasproduktion, –mackar, energieffektivisering. Stadsmiljöavtal binder smart samman Lund, Uppsala, Umeå och andra städer med grön kollektivtrafik. Infrastrukturpolitiken tar sikte på stambanor för snabba tåg och regionala investeringar för pendling och att flytta gods till
100 järnväg. Vårt globala ansvarstagande är banbrytande, det var viktigt för Parisavtalets tillkomst. Miljöbudgeten har höjts med 73 procent.

Naturskyddsföreningen konstaterar: ”Tempot i miljöpolitiken har ökat jämfört med tidigare mandatperiod. Två av våra förslag kan anses vara genomförda.
105 Ytterligare tre kan anses vara snart eller delvis genomförda. Föregående mandatperiod genomfördes endast ett enda av våra viktigaste miljöförslag.”

110 Naturskyddsföreningen pekar särskilt på hur blocköverskridande kompromisser stakar ut en ny väg. Mot 100 procent förnybar energi och mot en klimatlag som driver Sverige till att bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer.

Är det tillräckligt? Nej. Behöver vi göra mer? Ja.

Är det skäl att ge upp? Nä.

115

Det är nu vi gröna behövs. Vi ger inte efter för oron. Vi lämnar inte fältet fritt åt dem som alltid känner vart vinden blåser och serverar enkla lösningar.

120 Vi ska visa att politik kan göra skillnad. Att en bättre värld är möjlig. Det är vårt svar till populisterna.

125 Det finns en annan bild av vår tid och vårt land än den av växande populistiska krafter och ökad polarisering. Vi är ett land där människor hjälper varandra. Ställer upp i föreningen. Förverkligar idéer. Får en bygd eller stad att växa. Där volontären blir årets svensk och småföretagande utgör ekonomins ryggrad i byn och i förorten.

130 SOM-institutet vid Göteborgs universitet mäter varje år sammanhållningen i Sverige. Grunden i analysen är två frågor, geniala i sin enkelhet: de som deltar får svara hur de känner igen sig i påståendena: "Jag känner mig som en del av det svenska samhället" och "Jag känner att jag behövs i det svenska samhället".

135 Resultaten visar att de allra flesta känner att de är en del av och att de behövs i det svenska samhället. Jämfört med föregående år är resultaten mycket stabila.

Men det är just det. De allra flesta är inte alla. Och ett land som ger upp om att vara bra för alla, är snart inte bra för någon.

140 I våra tidiga partiprogram var begreppet självtillit framträdande. Självtillit är att ha makt att styra över sitt liv. Kunskaperna att kunna ta eller skapa sig ett arbete. Självförtroendet att bygga en egen rörelse. Väger att lära om, när man vill eller när något inte blir som man tänkt. Trygghet i vänner och lokalsamhälle, och i en gemensam välfärd den dagen man blir sjuk eller förlorar ett jobb.

145

Jag tror sökandet efter självtillit idag är en anledning till att vi ser hur

landsbygden växer. Man vill vara del av ett sammanhang, se jorden där morgondagen gror. Jag möter människor som ger upp stan för landet och oftast
150 tänker jag att det är bra. Det är bra om vi kan bryta den ofrivilliga urbaniseringen, man ska ha möjlighet att leva och älska där man vill. Man ska inte behöva flytta för att få ett jobb, men man ska ju heller inte behöva flytta för att känna självtillit. Alla barn, oavsett om man bor i hyreshus eller hälsingegård, ska veta och förstå var maten kommer ifrån, hur ekosystemen funkar, allt
155 hänger ihop. I lokalsamhället – i, nära eller långt ifrån en stad - vilar självtillit i arbetet för klimatresiliens och lokal produktion, jobb, utbildning och sammanhållning.

Människor som känner självtillit är trygga att hjälpa andra. När människor på
160 flykt kom till vårt land var vi många som stod beredda att hjälpa. På asylboendet, i skolan, i Röda kors-föreningen. Så ser självtillit ut i praktiken.

Samtidigt manifesteras oron i de murar mot flyende som reses runt vår världsdel.

165

Gränsposten och volontären. Två bilder av samma tid.

Det har blivit svårare att stå upp för en medmänsklig flyktingpolitik. Men att
170 det är svårt ger inte rätt att vända uppgiften ryggen. Det gör arbetet viktigare.

170

Sverige finns på plats med hjälp i flyktinglägren. Vi är en röst för att fler ska ta ansvar för människor på flykt, globalt slår vi vakt om de grundläggande flyktingkonventionerna. Inget OECD-land har någonsin tagit emot så många asylsökande som Sverige gjort de senaste åren. Vi är en fristad för många. Det
175 finns mycket i svensk flyktingpolitik som vi inte har anledning att vara stolta över. Men detta ska vi se: Så många gör så mycket för varandra.

Runt om i Sverige bygger vi nu bostäder, skolor och förskolor. Vi har bestämt oss för att förbättra Sveriges etablering så att vi åter kan förbättra de regelverk
180 som gäller för människor på flykt. Det är en uppgift vi tar på oss i varje kommun, hela vägen till regeringskansliet. Det handlar om tusen små beslut, regler, lagar, stöd, förbättringar och förstärkningar för etablering och integration.

185 Men det handlar också och ytterst om detta: att bygga ett tryggt samhälle. Ett

samhälle av människor med självtillit.

190 En plats i samhällsbygget är mer än fyra väggar och ett tak. Det är en vän. En dröm. Ett jobb eller en utbildning. En möjlighet att bidra. Det är ett möte med någon som lyssnar, ett välkommen, en del av något nytt. Och det gäller för alla, hur många timmar eller generationer man än bott på denna lilla plätt på jorden.

195 Sverige binds inte samman av var vi som bor här kommer ifrån. Sverige binds samman av vart vi ska. Varje ny människa förändrar Sverige. Vi är inte samma land som vi en gång var, och vi kommer inte vara det vi är. Vi ska bli bättre.

200 Klyftorna ska minska. Min kollega Anna Kinberg Batra säger ibland att vi inte vill prata om utanförskapet. Lyssna nu Anna: Människor i områden där det är vanligare att sakna ett jobb än att ha ett, där skolresultaten är sämre, där trångboddheten gör torget till ungdomsgård - riskerar fastna i utanförskap. Sverige fick 25 procent fler sådana områden under den borgerliga regeringsperioden.

205 Styrkan till förändring finns i lokalsamhället. I engagemang, föreningsliv och inte minst skolan. Därför satsar regeringen här, på de som haft det tuffast. Vi investerar i skolorna som behöver det mest, kulturen och föreningslivet i områdena de borgerliga vände ryggen. I polisen. Vi avskaffar Fas3, satsar på riktiga jobb, och Miljöpartiet är avgörande för att stödja småföretagande. Vi 210 vägrar idén att arbetslöshet eller sjukdom ska vara fattigdom, vi förbättrar ensamstående föräldrars ekonomi. Sverige är rikt, då finns inga ursäkter till att barn växer upp i fattigdom. Vi ska bryta segregationen.

215 Jämställdheten ska öka. Löneskillnaderna ska minska, ledningarna i bolagen bli jämställda, kvinnors och mäns kompetens tas tillvara. Skillnaderna mellan mäns och kvinnors pensioner ska minska. Krav på samtycke ska införas i sexualbrottslagen. Våld mot kvinnor och barn ska upptäckas tidigare och stödet till utsatta stärks. Hela det förebyggande arbetet mot mäns våld mot kvinnor ska stärkas, från genusarbetet på förskolan till utbildning för domare.

220 Föreställningar om makt och maskulinitet ska bekämpas. Inte en millimeter ska ges i utrymme till hedersförtryck eller andra patriarkala ordningar som begränsar unga tjejers och hbtq-personers liv. Hedersrelaterad brottslighet får aldrig förringas. Kommunen har ansvar för att varje socialsekreterare och lärare ska ha kunskapen att se och verktygen att ingripa. Straffansvaret utvidgas och

straffen ses över.

Gängkriminaliteten ska övervinnas. En elev till mig beskrev en gång hur en arbetsmarknad alltid står öppen, den kriminella. När unga killar dras in i
230 småkriminalitet, utnyttjas av skrupelfria yrkeskriminella, släpper möjligheterna till en framtid att vara stolt över för iden om status och snabba cash – då är det allvarligt för dem, för deras framtid, men också för samhället i stort. Vi arbetar mycket med skolan, tidigt stöd till killar, förändrade maskulinitetsnormer och fritidsverksamhet, förebyggande insatser. Det är viktigt. Det är också viktigt
235 med snabba reaktioner mot småbrott, tydliga straff mot den som ger sig på människor som ger sitt yrkesliv för att skydda – poliser, brandmän, ambulansförare -, hårdare straff mot gängledare och narkotikahandel. Ansträngning ska löna sig, den enda genvägen i samhällsbygget går till fängelset.

240 I somras målade tre tjejer från ungdomsgården Hundra74an en bänk i Rissne centrum i regnbågsfärger. På natten brändes bänken. Då samlades Rissne i Pridefestival. Barnen badade i fontänen, hiphopen ljud från den hastigt hopbyggda scenen. Senare på kvällen misshandlades en kille som hissat regnbågsflaggan. Bänken
245 brann igen. Där står den fortfarande. Utbränd. En symbol för kampen mellan alla de som älskar sitt område, tror på det – och några snorvalpar som vill synas och bestämma. I valet däremellan ska det alltid vara tydligt var samhället står. Det finns inga motsättningar mellan att vara hård mot kriminalitet och att vara hård mot kriminalitetens orsaker. Det ena förutsätter det andra.

250 Sverige binds inte samman av var vi som bor här kommer ifrån. Sverige binds samman av vart vi ska. Oavsett om man kom hit igår med det lilla man fick med sig när man tvingades fly, eller aldrig lämnat Medelpad, ska man få vara med och bygga Sverige starkare. Alla, inte några, ska känna att de är en del av och behövs i
255 samhällsbygget.

Dem som använder sin politiska makt till att splittra. Så kallat vuxna människor med makt som hatar barn på nätet. Förtroendevalda som gnäller om att de ska
260 tas på allvar men gång på gång avslöjas med judehat, islamofobi och rasism. Som splittrar, och sedan lever av splittringen. Vi ska bevisa dem fel. Och det är inget man gör i ord. Det gör man i handling.

Sverige kan bättre. Sverige ska hänga ihop.

Innan vi skiljs åt skulle jag vilja säga något om det som oroar mig mest.

270 Sverige har aldrig varit rikare. Samtidigt mår våra barn allt sämre.

Varje lärare känner igen det. Det här är några av de riktigt svåra frågorna man brottas med. Hur når man fram till en elev som mår för dåligt för att koncentrera sig? Hur övertygar man en tjej som stängas med att vilja men inte
275 våga vara öppen med sin kärlek om nyttan med ekvationer? Hur möter man ett barn som haft det så jobbigt hemma under lovet att oron för vad som ska hända när den här skoldagen är slut liksom gnager sig genom schemat?

Att unga mår sämre är den bortglömda delförklaringen till de fallande
280 skolresultaten. Annat pratar vi om, men detta, det är som att det är så svårt att ingen politiker riktigt vill ta i det. Det finns inga snabba poänger att plocka på psykisk ohälsa. Det finns inte ett enkelt krav som löser det för alla. Men politiken finns ju inte där för att lösa enkla problem, politiken finns för att ta itu med det som är svårt. Lärare ska inte lämnas ensamma i uppgiften att möta
285 unga som mår dåligt.

Därför investerar vi i elevhälsan. Just nu betalas nya statliga pengar ut, 100 miljoner som ger nästan 700 nya medarbetare i elevhälsan på skolor runt om i Sverige. Lärarens uppgift är det pedagogiska arbetet, när elever behöver annat
290 stöd måste man som lärare kunna arbeta tillsammans med psykolog och kurator. Elevhälsan ska kunna arbeta förebyggande, vara tillgänglig för elever och för lärare som behöver stöd i arbetet med en elev.

Därför sprider vi verktyg för arbetsro i klassen och trygghet på rasten och nätet.
295 Ingen ska behöva uppleva mobbning på sin arbetsplats. Vi har skolor i Sverige som lyckas bra i arbetet med att bygga trygga miljöer, men kunskapen har inte spridits i skolsystemet. På regeringens uppdrag byggs nu långsiktiga nationella skolutvecklingsprogram upp. Det ska ge skolor möjlighet att lära av varandra i arbetet för trygghet.

300

Därför för vi en feministisk skolpolitik. Ohälsoklyftorna mellan kvinnor och män syns redan i skolan. Ohälsan drabbar tjejer och unga hbtq-personer

hårdare. Skolan ska vara en trygg och jämställd arbetsplats. I de nationella
305 skolutvecklingsprogrammen ges också stöd i arbetet med jämställd och
normkritisk pedagogik. Sexism ska aldrig tolereras. Elever ska ha samma
utrymme oavsett kön och aldrig behöva bli osynliggjorda i lärsituationen.

Trygga elever har bättre chans att nå kunskapskraven, och det omvända gäller
310 också. Kunskap ger trygghet. Elever som inte tidigt får det stöd de behöver i
lärandet, riskerar att få allt svårare att tillgodogöra sig undervisningen. Det
bryter inte bara ner resultaten, utan också självförtroendet. Vi bygger nu upp en
läsa-skriva-räkna-garanti som ska ge elever rätt till stöd i tid, säkerställa att små
hinder inte växer till stora problem. Vi investerar i mer specialpedagogik. Det är
315 bra för alla elever och särskilt betydelsefullt för barn med neuropsykiatrisk
funktionsnedsättning, en annan grupp unga som i dag är överrepresenterad i
ohälsan. Vi förbättrar betygssystemet, gör det tydligt att man inte ska mätas
utifrån sin sämsta prestation. Varje elev ska ha flera möjligheter att utvecklas, nå
målen, lära sig.

I slutändan handlar allt om lärarens tid med eleverna. Lärandet uppstår där, i
320 relationen mellan lärare och elev, och när fler elever mår sämre blir det arbetet
svårare. Lärare ska ha mer tid för sitt arbete. Vi rensar i pappersarbetet och vi
bryter med nedskärningarna. Under förra regeringen skars nästan 10 000
medarbetare bort från skolan. De senaste två åren har det anställt 13 000
325 pedagogiska medarbetare. I en allvarlig lärarbrist har vi lyckats öka
pedagogtäckningen. Barngrupperna i förskola och fritids minskar.

Skoldebatten ska handla om vilka kunskaper våra elever får med sig. Men för att
stärka prestationerna måste vi stärka de som ska prestera. Eleverna måste få tro
330 på sig själva, må bra i skolan.

Det är samhällsbygget.

335 Allt syns inte i nationalräkenskaperna. Vår uppgift som gröna har ofta varit att
försöka sätta siffror på de storheter som de gamla partierna inte velat se. Vad är
kostnaden för klimatförändringarna? Värde på ekosystemtjänster och biologisk
mångfald. Värde av varandra.

340 Det där är viktigt. Men det är inte tillräckligt. Vår politiska uppgift är också att

stå för att det finns värden som inte så lätt låter sig mätas.

345 En promenad i skogen. Ett dopp i Bästeträsk. Ögonblicket man lär sig något
man trodde man aldrig skulle förstå.

Självförlit.

350 Trygghet för framtiden. Känslan av att vi gör det vi kan för dem som kommer
efter oss.

Visioner. Och det politiska hantverket att nå dit. Modet att ta sig fram längs
kompromissernas stig. Det går inte alltid så snabbt som vi vill. Men det går. För
355 det måste gå.

Så var det då detta med den östgötska motorsportsarenan Torpa gård. Jag
nämner det för att mina medarbetare på Utbildningsdepartementet bokat tid
360 för att vi ska åka dit och köra fort. De tror jag kommer gilla det. De har ju sett
hur frustrerad jag kan bli när politiken går så långsamt.

På Torpa gård kan man se vad som händer när man håller i och omsätter oro i
handling.

365

Alla byggnader på gården värms upp med halm från gården. 70 procent av elen
kommer från de egna solpanelerna. Folkracebilarna körs på etanol, övriga
maskiner på biodiesel från den egna gårdens raps.

370 Bengt Samuelsson, som tog över gården från sina föräldrar 76 berättar:
”Tävlingsbilarna luktar flamberat, arbetsbilarna pannkaka. Vi är inga
miljönördar, men vi ville visa att det går att driva en motorsportsanläggning i
symbios med jordbruket och naturen. Vi ville se hur långt vi kunde gå. Vi
började för fyra år sedan. Nu har vi redan nått miljömålen för 2050. Det var
375 inga konstigheter. Bara en bestämmer sig så.”

Källa

<div>Manuskript inskickat av Miljöpartiet </div>

380 **Taggar**

Miljöpartiet, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/gustav-fridolin-tal-pa-kommun-och-landstingsdagarna-2016>

385

390

395

400

405

410

415